

Cosa de dos a les Illes

Com al País Valencià,
a les Balears
cap dels grups petits
no s'ha pogut salvar.
Tant el Partit Socialista
de Mallorca
com Esquerra Unida
i Unió Mallorquina
han vist com s'esvaien
els seus vots.
A canvi, és clar,
que els dos grans,
PP i PSOE,
consolidin la seva
hegemonia.

El bipartidisme marca com mai la vida política il·lenca. Si fins i tot el bicolor capdavanter de la nit electoral a Catalunya és l'espanyol, primer el roig del PSC-PSOE i segon el blau del PP, què no ha de passar a les Illes Balears, on sempre ha estat així? Doncs nivells galàctics de suport al bloc espanyol PP-PSOE. El 85%. El mateix, això sí, que en les eleccions generals de març.

Els grans. És cert que la participació tan baixa (37,8%) no permet extreure conclusions gaire fiables només de les eleccions europees. Però la cosa canvia si s'analitza l'evolució dels percentatges durant tot el cicle electoral que ara ha acabat, que s'inicià amb les eleccions autonòmiques i municipals de 2003 i que es completa amb les generals de fa tres mesos. En aquest cas es veu que el bipartidisme cada vegada és més intens a les Illes. Ofegador per als petits, caldria dir.

En aquest últim cicle el vot conjunt PP-PSOE ha representat el 72,8% als comicis de l'any passat, mentre que en els dos d'enguany se situa en el 85%. Aquest fenomen multiplica els seus efectes per una altra circumstància molt important. Mentre que en la dècada dels anys vuitanta, quan es poden trobar nivells de bipartidisme semblants, al marge del PP i PSOE només comptaven PSM i UM, ara el procés d'atomització és tal que, a una o altra illa, també hi ha EU i Els Verds. Tots ells amb representació i amb vot declinant. La qual cosa juga encara més en favor dels dos grans.

Aquesta és, per ventura, la conclusió més cridanera. Que el bipartidisme és molt sòlid i tendeix a reforçar-se encara més per la màxima atomització que hi ha als seus marges. El declivi dels petits marca una línia evolutiva que els situa, un a un, en registres fronterers amb la condició d'extraparlamentaris.

Pel que fa a la relació entre PP i PSOE, les conclusions del cicle són clares. Primer, continuen guanyant, amb certa comoditat, els conservadors. L'any passat amb molta tranquil·litat: 16,6 punts d'avantatge. A les generals, amb aparent tendència a l'empat: 6% en favor del PP. Tanmateix, ara eixamplen diferència novament: 46,67% conservador contra 38,65% socialista, un 8% de distància. Segona conclusió: a pesar de l'hegemonia conservadora, el PSOE recupera molts vots i percentatges. Sens dubte l'"efecte Zapatero" ha fet retornar els socialistes a nivells de suport que no tenien des dels anys vuitanta, tant en sentit absolut com relatiu de diferència amb el PP. Això sí, l'empremta de José Luis Rodríguez Zapatero a les Illes no és tan forta com la de Felipe González, atès que els dos únics cops que els socialistes han derrotat els conservadors va ser en a les eleccions de 1982 i 1986.

Els dos grans s'han mostrat encantats amb els resultats de diumenge, 13 de juny. El PP balear, per boca del seu president, Jaume Matas, i de José María Rodríguez, el secretari general, s'han congratulat del "gran suport" social que tenen i que, asseguren, valida la política del Govern balear. Igualment, analitzen que tenint en compte la participació i

l'evolució del vot durant el cicle electoral, tenen tot al seu abast per repetir majoria absoluta el 2007. Els socialistes, per la seva banda, també es mostren molt contents. El seu secretari general, Francesc Antich, "constata" el nou avanç del PSOE, després dels "avanços" de l'any passat i de les generals, que, tot sumat, l'animen a afirmar que a les Illes Balears només té opcions el bipartidisme: "O dreta o nosaltres", va dir.

En part tenen raó tot dos. Els socialistes s'han recuperat, gràcies a Zapatero, de la dècada i mitja depriment que s'inicià el 1989 i no ha acabat fins al 2004, el març passat. Cal recordar que el 1999, quan el PSOE aconseguí la presidència del Govern balear gràcies al Pacte de Progrés per desallotjar el PP del poder, encara havia perdut vots en relació amb el cicle electoral anterior en general i a les eleccions autonòmiques de 1995 en particular. Més encara: va perdre en les generals de 2000. Fins enguany, doncs, no s'ha refet. Raó suficient per justificar l'alegria manifestada per Antich.

Pel que fa al PP quasi ni cal dir-ho: l'enorme i inesperat èxit de 2003, amb la majoria absoluta de Matas, es va veure seriosament compromès per la derrota de Mariano Rajoy i l'escurçament sobtat de la diferència balear amb els socialistes a només 6 punts, quasi un terç de la que tenia nou mesos abans. Amb la recuperació de dos punts més el dia 13, en plena allau de vot cap al PSOE de Zapatero, el PP illenc aguanta molt bé. Perquè guanya en tres de les quatre illes, totes excepte Formentera. És a dir, recupera l'equilibri territorial en la victòria, perdut en les generals, indispensable per a aconseguir la majoria absoluta.

Els petits. Els resultats en les europees de PSM, EU, UM i ERC s'han de comentar, tot i que només amb una ullada als percentatges el lector s'adonarà que són opcions testimonials. El més votat, el PSM, baixa, per primera vegada en quinze anys i en qualsevol tipus d'elecció, per sota dels 10.000 sufragis (9.375), fent un 3,6% de vot. No és tan important el quant com el què: la baixada per sota de la psicològica desena de milers de vots, després de tants anys. La crisi en el si del partit, ja en la recta fi-



Acte central de la campanya europea del PP a Balears: Jaime Matas amb Jaime Mayor Oreja. Els conservadors i els socialistes obtenen més del 85% de les paperetes a les Illes.

nal cap al congrés —que es podria avançar a l'octubre—, ha esclatat: dimissió de l'executiva i creació d'una gestora.

Per sota del PSM se situa UM, amb 7.997 vots i un 3%, a l'espera d'escoltar què diu la Junta Electoral sobre unes 400 paperetes que els van impugnar per defecte de forma, que no alterarien gaire cosa, però que els nacionalistes de Maria Antònia Munar consideren importants: podrien fer-los superar el PSM a Mallorca (no a Balears). A pesar de tot, la direcció troba que van ben encaminats i les veus crítiques, que es pogueren escoltar en el congrés de desembre passat, han callat, si més no en públic.

Encara més enrere apareix ERC, amb un bon resultat: 7.564 sufragis i un 2,9%. Multiplica per sis el resultat de fa cinc anys i per quatre i mig el de l'any passat. El seu dirigent illenc, Joan Lladó, així com el candidat, Bernat Joan, expressaren l'esperança d'obtenir representació autonòmica el 2007, tot i que l'evolució del cicle complet, així com de la història electoral d'aquest partit a les Illes, no acompanya els seus anhels.

Els resultats d'EU han anat en sintonia amb la seva referència estatal. És a dir, un desastre. El nombre de vots recollits, 6.090, representa el 2,3%. No res, en la

pràctica. Confirma el fracàs viscut en les generals i, també, en les autonòmiques. El coordinador general d'EU-Balears, Miquel Rosselló, ha anunciat que no es presentarà a la reelecció i, a més, va dir que intentaria avançar el procés de "refundació" d'EU, per intentar convertir-la en una mena d'Iniciativa per Balears, a l'estil d'ICV. En aquest sentit, Els Verds, que no concorrien a les eleccions, ja han rebut el tsunami de bipartidisme. El sector crític, que aspira a integrar-se en la futura Iniciativa com a única forma de supervivència possible, podria fer la passa cap a l'escissió si els oficialistes es neguen a contemplar aquesta estratègia conjunta. Els oficialistes, encapçalats per Margalida Roselló, consideren una "OPA hostil" les pretensions dels crítics i d'EU i aposten per mantenir les sigles, ja que, troben, el fracàs d'EU avala les seves tesis.

Tant en el PSM (vegeu pàgina 7) com en EU i en Els Verds, el final de la setmana passada havia de dur novetats. Totes tres formacions celebraven reunions per preparar els congressos o assemblees per revisar les respectives definicions, estratègies, aliances... I és que tots tres són a una passa de l'abisme.

Miquel Payeras